

Folytatódik a párbeszéd

A helyes kaszálás gyakorlata

Kedvezőtlen időjárási körülmények közepette került megrendezésre az MME Természetvédelmi Tanácsadó Szolgálat és a ProVértes Természetvédelmi Közalapítvány által megrendezett, a kaszálás természetbarát módszereiről szóló fórum. A sarkvidéki szél és eső ellenére óriási érdeklődéssel követte nyomon a több mint 100 résztvevő a terepi bemutatót. A rendezvényt a „Pannon gyepek élőhelykezelése” című, LIFE-Nature által támogatott projekt keretében szervezték. A Csákvári Dohányos házba ellátogató résztvevők között találkozhattunk többek között a mezőgazdasági és természetvédelmi szakigazgatás prominens döntéshozóival, nemzeti parkok és zöld hatóságok természetbarát gyeptáborozással foglalkozó szakembereivel, állattenyésztő szervezetek, egyetemek, kutatóintézetek, zöld civil szervezetek, agrár-

mennyiségű réti széna etetésével nemcsak takarmányozásunk lenne szakszerűbb, hanem a szántóföldről származó erjesztett tömegtakarmányok és abrak-takarmányok mennyiségét is csökkenteni tudnánk. Ennek pedig már természetvédelmi érdeke és hozadéka is van, tehát végső soron a természetvédelemnek is érdeke a jó minőségű réti széna. Továbbiakban felhívta a figyelmet, hogy a kaszálással segíteni lehet és szükséges a legelőgazdálkodást (vegyes hasznosítású gyepek májusi kaszálása). Fontos szempont a munkacsúcsok tompítása egy-egy gazdaságon belül, amellyel az optimális kaszálási időpont megválasztásával érik el az állattenyésztők. S ezzel el is érkezünk a fő konfliktusforráshoz. Nem szerencsés globálisan megközelíteni ezt a kérdést, hisz különböző fajoknak más-más kaszálási időpont kedvez.

szemléletformáló szerepét, kedvező hatását, amiként közelebb hozza egymáshoz a gazdálkodót és a természetvédőt. A programokban rejltő lehetőségek kiaknázása nem csupán a gazdálkodó, hanem a természetvédelem érdeke is.

A természetvédelem oldaláról Sipos Katalin, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság természet-megőrzési osztályvezetője ismertette a kaszálás szempontjait. Megismerhettük, hogy milyen bonyolult és szerteágazó szempontrendszerrel kell figyelembe venni a természetvédelemnek a gyepek fenntartásakor. Megtudhattuk, hogy miért is kell védeni a gyepeket. Egyrészt a gyepalkotó növényfajok, valamint a gyepen található állat és gombafajok összessége is értékes, de kiemelt figyelmet érdemelnek a gyepen élő kritikusan veszélyeztetett fajok. Emellett nem szabad megfeledkezni a gyepek ökológiai funkciójáról, hisz a gyepek táplálkozó- és fészkelőhelyek, védősávok és ökológiai folyosók is egyben. A gyepeinken mintegy 633 védett növényfaj és 828 védett állatfaj található, s ezek közül 63 fokozottan védett növény és 137 fokozottan védett állatfaj.

Az ökológus számára a kaszálás egy drasztikus beavatkozás, melynek számos károsító hatása lehet. Azonban tisztában vannak azzal is, hogy a kaszálás nem kényszerű kompromisszum, hanem a természeti értékek fenntartásához szükséges kezelés. Lassítani lehet a szukcessziót, az élőhelytípus megváltozását, a fajkészlet kicserélődését, meggátolható a cserjésedés. Ugyancsak a kaszálással lehet védekezni az invazív fajok elterjedése és a gyomosodás ellen is.

Természetvédelmi szempontból optimális kaszálás az, amikor a kaszálással járó károsító hatások a módszer- időpont- mintázat helyes megválogatásával a minimálisra csökken. Egyetértett abban, hogy helyileg kell meghatározni a kaszálás módszertanát (időpont, búvósávok száma), esetenként szükséges prioritást megállapítani.

Részletesen kitért a kaszálás káros hatásainak mérséklésére (természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módszerek, vadriasztó lánc használata, búvósávok hagyása, kaszálási rend alkalmazása), és ennek fontosságára.

Reményét fejezte ki, hogy a helyi adottságokhoz lesz igazítva a természetvédelmi és a gazdálkodási érdek.

Az előadások elhangzása után értékes terepi bemutatás következett, majd vitafórumon vehettünk részt. Ezen eseményeket a következő lapszámban mutatjuk be.

További információk, fotók:

www.grasshabit.hu

Kovács Zoltán – Takács Attila

kamarák képviselőivel és természetesen magángazdálkodókkal.

A fórumot azért szervezték, hogy közös asztalhoz ültessék a kaszálásban jártas állattenyésztő és a természetvédő szakembereket. A természetvédelem és az állattenyésztők részéről felvezető előadóként egy-egy szakember ismertette szakterületük álláspontját. Aki harcos vitákra és szöges ellentétekre számított, annak csalódnia kellett, hisz mindkét előadó a közös gondolkodás és a vállalható kompromisszumos megoldásokat hangsúlyozta. Előadásaiiban egyértelművé tették, hogy itt az idő, amikor a két szakmának együtt kell gondolkodnia, dolgoznia, a meddő vitákat hátrahagyva.

Az állattenyésztők gondolatait Kovács Zoltán (Magyar Állattenyésztők Szövetsége) tolmácsolta, pontokba szedve azokat a szempontokat, melyek az állattenyésztőknek fontosak a gyepek kaszálása kapcsán, keresve a kapcsolódási pontokat. Elsőként a széna minőségét és mennyiségét említette, kitérve arra is, hogy sajnos jelenleg kevés réti szénát etetünk, pedig a jó minőségű és elegendő

Közös kaszálási ütemtervet kell kidolgozni az érintett gazdálkodóval és a helyi természetvédelmi szakemberrel, a helyi sajátosságok figyelembevételével. Ezzel megóvható a védendő faj, azonban csak indokolt esetben korlátozza a gazdálkodót. Írországban az agrár-környezetgazdálkodásban érintett gazdaságokra egyedi üzemterv készül, ez alapján számolják ki a kieső jövedelmet (a Nemzeti Agrár-környezetgazdálkodási Programban Magyarországon is előírás volt az üzemterv készítése).

A modern kaszálás „hozadéka”, a topasági kár és a talajfelszín roncsolása, melyek a gépi munkák következményei. A természetvédelmi szempontból kedvező kaszálási módok (kiszorító kaszálás, vadriasztó lánc alkalmazása, búvósávok hagyása) alkalmazására biztatta a gazdálkodókat. Véleménye szerint, ha a gazda jó minőségű szénát takaríthat be, akkor szívesebben alkalmazza e módszereket, mintha fűszalmát takarítana be s kompenzációt kapna.

Előadása zárásaként méltatta az agrár-környezetgazdálkodási programok